

VÝSTAVU POŘÁDÁ

SVAZ ČESKÝCH DIVADELNÍCH OCHOTNÍKŮ

společně

s DIVADELNÍM ÚSTAVEM V PRAZE

MĚSTSKOU KNIHOVNOU V PRAZE

KULTURNÍM DOMEM HL. M. PRAHY

pod záštitou

MINISTERSTVA KULTURY

ČESKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY

MĚSTSKÁ KNIHOVNA V PRAZE

20. 6. - 15. 7. 1979

Touha po hře a hra sama jsou v dialektické jednotě s reálným životním jednáním každého člověka. Hra je (mimo jiné) objektivně existujícím společenským jevem, neobyčejně bohatě diferencovaným jak ve východiscích a impulzech, z nichž vyvěrá, tak v šíři společenského dosahu, v nějž vyúsťuje. Pro všechny hry je jedno společné: aktivizují mezilidskou komunikaci a vedou k otevřenému dialogu.

Zvláštní postavení mezi společenskými hrami zaujímá divadlo. Je totiž v každém okamžiku svého vývoje nejprímější a nejkomplexnější projekcí a reflexí aktuálního postoje člověka k totalitě, je přímým odrazem společenské struktury a výrazem etických hodnot doby. Stručně řečeno, divadlo, jako proces tvorby a percepce dramatického umění představuje v každé vývojové epoše dynamický model světa. Příznačným rysem současného modelu je úsilí o zmapování oblasti mezilidských vztahů a jejich vývoje a pohybu v rámci sociálně ekonomické společenské struktury. Jedním z důsledků tohoto úsilí je i snaha o přeformování divadelního prostoru tak, aby novým vztahem hlediště a jeviště byla vyjádřena kvalitativní proměna sociální struktury, aby bylo poukázáno k trendu, který je možno označit jako zespolečenštění divadla.

Socialistická společnost, která představuje nejradikálnější proměnu společenskoekonomických vztahů v novodobých dějinách lidstva zatím úspěšně vyřešila základní předpoklad svého vzniku a rozvoje: zespolečenštění práce a výrobních prostředků. Zespolečenštění umění je ovšem proces, který vyžaduje cílevědomé úsilí ve velké časové rozloze. Je-li totiž umění a v jeho rámci divadlo reflexí a projekcí aktuální filosofické, společenské a ekono-

mické koncepce světa a lidské společnosti, pak musí v dynamickém procesu formování kvalitativně nové společnosti stejně dynamicky hledat a nacházet postoje k nové realitě a prostředky k jejímu uměleckému ztvárnění. Odtud vyplývá nutnost jistého počátečního zpoždění uměleckého vývoje za rozvojem reality. Tato retardace se ovšem vyrovnává v okamžiku, kdy umění vyjádří svůj vztah k realitě z autentického postoje a adekvátními prostředky. A zde se před uměleckou tvorbou otevírají docela nové horizonty, jejichž ztvárnění může v důsledcích vést nejen k duchovnímu obohacení současnosti, ale i k uměleckému předvídání budoucnosti.

Amatérské divadlo zaujímá neobyčejně důležité místo v procesu formování nových mezilidských vztahů i uměleckých postojů a v kvalitativním růstu kulturního vědomí socialistické společnosti. Každý amatérský soubor představuje společenství lidí, které pojí společný cíl – prostřednictvím divadelní tvorby vésti dialog se svými současníky a soupevníky na cestě za poznáním a uchopením světa. Každý amatérský soubor je tedy kolektivem, jehož skutečný rozsah nelze omezit počtem jeho členů, neboť každý soubor je součástí široké divácké obce. Odtud plyne i velká odpovědnost, která leží na tvorbě ochotnických divadelníků. Často jsou to především oni sami, kdo určují úroveň kulturního povědomí svého publika. A právě toto vědomí odpovědnosti vede Svaz českých divadelních ochotníků k organizování akcí, jejichž smyslem je metodická pomoc amatérským divadelníkům. Z tohoto důvodu vznikla i Scénografická škola SČDO. Tři roky běhu školy neuplynuly v usilovné práci proto, aby mohl být fixován soubor receptů a pokynů, jak dělat scénografii. Úsilí školy bylo zaměřeno přede-

vším na formování svébytných východisek a uměleckých postojů ke skutečnosti u jednotlivých posluchačů. Byl kladen důraz na skutečnost, že scénografie je sebourčena pouze v rámci tvorby dramatického díla, a je tudíž především disciplinou dramatickou, nikoli svébytně výtvarnou. V rámci otevřeného dialogu mezi lektory a posluchači byl podán výklad vybraných vývojových etap divadla s uvedením vazeb na dobové umění a souvislosti s dobovou filosofií a strukturou společnosti, dále probrány výrobně technologické postupy související s realizací scénografických návrhů, zásady scénického osvětlení, líčení atd. A samozřejmě byla vypracována celá řada scénografických návrhů, které představovaly konkrétní aplikaci vyložené látky. Smyslem školy bylo především pomoci při formování individuálních odpovědí na otázku co je scénografie, ať už odpověď měla svou podobu ve vlastním scénografickém řešení inscenace, anebo je tato odpověď vymezena řadou inspirujících otázek, které dojdou konkrétního řešení teprve v budoucnu. Přesněji řečeno, naplnění reálného smyslu Scénografické školy SČDO leží v budoucnosti, ve vlastní tvorbě bývalých posluchačů směřující ke specifické a nenapodobitelné, protože autentické podobě amatérského divadla.

Výstava, k níž patří tento katalog, není přehlídkou právě narozených proměn amatérské scénografie. Zahrnuje práce ochotnických scénografů zapojených v tříleté činnosti školy i mimo ni. Je tedy shrnutím a přehlídkou vykonané práce, konstatováním současného stavu a především východiskem pro další tvorbu. Východiskem, z něhož by mělo vzejít odhalení autentické podoby amatérského divadla, plně respektujícího nejen své specifické možnosti, ale zároveň i plně si vědomého svých uměleckých a lidských předností a kvalit.

Martin Zbořil

✓ B E B E R Richard

9. 8. 1952

operátor

Od roku 1976 navrhl a realizoval řadu výprav pro soubor J.K.Tyl v Úvalech a soubor Doušek Žižkovského divadla v Praze.
Posluchač SCŠ

D V O Ř Á K O V Á Jindřiška

grafička

Činnost v oblasti scénografie zahájila jako posluchačka SCŠ

✓ G R O M B I Ř Í K Dušan

2. 12. 1934

technik

Za svou scénografickou činnost získal od roku 1966 řadu ocenění na okresních a krajských přehlídkách. Spolupracuje především s divadelním souborem Sdruženého závodního klubu ROH Hodonín a se souborem OB Čejkovice.

✓ H A N A Vladislav

2. 3. 1910

důchodce

Dlouholetý, obětavý pracovník na poli amatérského divadla
Člen scénografické komise ÚV SČDO

✓ H A N Z L Í Č K O V Á Marie

15. 8. 1943

pracovnice OKS

Spolupracuje s řadou souborů okresu Sokolov
Posluchačka SCŠ

H E J N O V Á Jitka

23. 1. 1945

promovaný pedagog

Od roku 1969 spolupracuje s dětským souborem Očko při ZDŠ a DS Mladých při MěKS v Roztokách u Prahy. Její realizace byly oceněny okresními a krajskými cenami za scénografii
Členka scénografické komise ÚV SČDO

H L A V Á Č Petr

15. 6. 1943

technik

Je stálým spolupracovníkem Dělnického divadla při OKS Brno.V. Od roku 1960 vytvořil téměř 40 scénických návrhů

H N I L I Č K A Jiří

2. 6. 1947

výtvarník a kašér

Navrhuje výpravy pro Divadelní studio D 3 v Karlových Varech
Posluchač SCŠ

H O N S A Bohumil

29. 1. 1912

samostatný odborný pracovník OKS

Dlouholetý obětavý pracovník a tvůrce amatérského divadla, původce myšlenky Scénografické školy SČDO. Od roku 1932 realizoval 89 scénických návrhů pro amatérská divadla i profesionální scény v Jihlavě a Karlových Varech. Za svou práci obdržel řadu cen; uspořádal několik samostatných výstav, jeho práce byly také zastoupeny na mezinárodní výstavě při příležitosti Festivalu amatérských divadel v USA.
Předseda scénografické komise ÚV SČDO

C H A L O U P K A Jaroslav

19. 12. 1946

strojvedoucí

L O U V A R Jaroslav

23. 4. 1948

elektromontér

Jejich společná tvorba je zaměřena především na loutkové divadlo, kde navrhují a realizují jak loutky, tak scénografii. Jako scénografové však spolupracují i s činoherním souborem na inscenacích pro děti a mládež. Jejich působištěm je HDKT Sokolov
Posluchači SCŠ

C H M E L Í K Petr

21. 12. 1939

učitel ZDŠ

Od roku 1958 realizoval řadu scénických a kostýmních výprav pro různé amatérské soubory. Úzce spolupracuje především s domácím souborem ARS OB ve Vinařicích, a to nejen jako scénograf, ale především jako režisér. Čestné uznání na okresní přehlídce
Posluchač SCŠ

I S T E L Jiří

13. 11. 1928

vedoucí projektant

Je aktivním členem ochotnických souborů RK ZV ROH Branecké železárny, SZK Žimrovice a JKS Hradec nad Moravicí. Od roku 1954 navrhl a realizoval téměř 40 scénických a kostýmních výprav, za něž získal řadu cen v okresních, krajských i národních přehlídkách amatérských souborů
Posluchač SCŠ

K E L L E R Václav

23. 11. 1935

učitel

Spolupracuje s řadou souborů z Východočeského kraje, především z okresu Náchod. Za posledních 20 let navrhl 140 scénografických řešení. Za svou práci získal cenu ministerstva kultury ČSR a další ceny na krajských a národních festivalech amatérského divadla
Člen scénografické komise ÚV SČDO

K O R B E R Rudolf

25. 4. 1936

výtvarník

Od roku 1963 spolupracuje s divadelním souborem Jednotného klubu pracujících v Hlinsku, kde navrhl a realizoval řadu scénických a kostýmních výprav
Posluchač SCŠ

K Ř Í Ž František

7. 9. 1931

keramik - technolog

Spolupracuje s amatérským souborem při Klubu pracujících v Desné v Jizerských horách. Za svou tvorbu získal cenu v okresní soutěži Posluchač SCŠ

K V A P I L Jindřich

23. 2. 1947

technik

K V A P I L O V Á Naďa

17. 2. 1948

aranžérka

Společně navrhuje a realizují scénu a kostýmy pro inscenace DO Tyl při Klubu pracujících LIAZ v Mnichově Hradišti Posluchači SCŠ

L A B Í K Milan

27. 9. 1936

technický úředník

Je členem Dramatického odboru J.K.Tyl při SZK ROH v Červeném Kostelci, spolupracuje však i s jinými amatérskými soubory. Od roku 1963 vytvořil přes 20 scénických výprav Člen scénografické komise ÚV SČDO

L O S Pavel

úředník

Pracuje v Divadelním klubu při Všeodborovém závodním klubu v Kraslicích jako scénograf a režisér

L O S O V Á Anna

vedoucí knihovny

Spolupracuje se svým manželem jako výtvarnice kostýmů

M A Ť Á T K O V Á Jarmila

26. 3. 1945

učitelka

Je členkou divadelního souboru J.K.Tyl v Říčanech. Za svou scénografickou tvorbu získala čestné uznání na krajské a cenu na mezikrajské přehlídce Posluchačka SCŠ

M O U R E K Jiří

25. 7. 1939

důlní technik

Spolupracuje s divadelním souborem OB v Trnové a se souborem Havlíček ve Vejprnicích od roku 1966. Za svou scénografickou tvorbu získal ceny v okresních soutěžích
Posluchač SCŠ

N O V O T N Ý Zdeněk

2. 3. 1945

technickohospodářský pracovník

Pracuje jako scénograf pro divadelní soubor při Vojenském učilišti Podjavorinských partizanův a pro DO v Novém Městě nad Váhom. Od roku 1971 navrhl téměř 30 výprav pro divadelní inscenace a pořady poezie. Jeho tvorba byla oceněna řadou čestných uznání a diplomů
Posluchač SCŠ

P E R O U T K O V Á Eliška

27. 5. 1951

kopistka

Od roku 1976 spolupracovala s několika amatérskými soubory, v současné době je členkou souboru ZK ROH Šroubárna v Libčicích nad Vltavou. Za scénické a kostýmní návrhy získala diplom na okresní přehlídce
Posluchačka SCŠ

P O P Zdarek

23. 9. 1928

technik

Loutkář, člen Kašpárkovy říše v Olomouci, pro kterou navrhuje a realizuje loutky i scénické návrhy. Za svou činnost získal ceny na okresních, krajských i národních přehlídkách
Posluchač SCŠ

R Y Š A V Ý Miroslav ml.

22. 6. 1949

elektromontér

Mladý člen pražského souboru PIMPRLE, který vedle své práce herecké a režisérské navrhuje a realizuje loutky i scénické návrhy, s nimiž se soubor účastní přehlídek všech stupňů
Posluchač SCŠ

S O S N A R O V Á Vladimíra

4. 10. 1952

výtvarnice

Je členkou souboru DOPRAPO při Kulturním domě Dopravních podniků v Praze. Za svou tvorbu získala diplom na Pražské přehlídce souborů hrajících pro děti
Posluchačka SČS

S T R N A D Bohuslav

19. 5. 1945

technik

Od r. 1969 pracuje v ochotnickém souboru OB v Moravských Budějovicích, kde vytvořil výpravy k řadě inscenací; dvě z nich byly odměněny na okresní přehlídce divadelních souborů cenou za scénografii
Posluchač SČS

Š P A Č E K Pavel

13. 4. 1952

topič

V loutkovém divadle pracuje od r. 1970 bez přímé příslušnosti k určitému souboru, věnuje se hlavně realizaci loutek
Posluchač SČS

T A U B R O V Á Dana

absolventka SŠUP v Praze

V amatérském divadle začíná pracovat především v oblasti kostýmních návrhů
Posluchačka SČS

V A L E N A František

27. 3. 1945

cizelér

V loutkovém divadle pracuje od roku 1953 a podílí se na práci a úspěších říše loutek především v realizaci výprav

ZAŘAZENO V OBRAZOVÉM KATALOGU

1. M.HONSA
B.Vasiljev, Nestřílejte bílé labutě
2. J.HEJNOVÁ
J.Lada, Bubáci a hastrmani
3. R.BEBER
A.N.Ostrovskij, Bouře
4. J.DVOŘÁKOVÁ
J.Drda, Dalskabáty
5. R.KORBER
V.K.Klicpera, Hadrián z Římsů
6. N.KVAPILOVÁ
K.Čapek, Loupežník
7. J.MAŤÁTKOVÁ
J.Drda, Dalskabáty
8. F.KŘÍŽ
C.Goldoni, Lhář
9. P.LOS
V.Čtvrtek, Modrý kosatec
10. J.KVAPIL
A.N.Ostrovskij, Bouře
11. Z.NOVOTNÝ
A.N.Ostrovskij, Bouře
12. V.KELLER
A.Casona, Jitřní paní
13. B.STRNAD
V.K.Klicpera, Hadrián z Římsů
14. J.CHALOUPKA - J.LOUVAR
Loutka krále - javajka (Kašpárek malířem
v dračí sluji)
15. J.CHALOUPKA - J.LOUVAR - P.ŠPAČEK
Loutka Dona Pedra - marioneta
(Anonym, Don Šajn)
16. B.STRNAD
V.K.Klicpera, Hadrián z Římsů
17. J.MOUREK
W.Shakespeare, Romeo a Julie
18. A.LOSOVÁ
J.Jílek, Šípková Růženka
19. E.PEROUTKOVÁ
B.Brecht, Matka Kuráž
20. J.MOUREK
A.Jirásek, Lucerna
21. J.MAŤÁTKOVÁ
C.Goldoni, Poprask na laguně
22. E.PEROUTKOVÁ
B.Brecht, Matka Kuráž
23. E.PEROUTKOVÁ
B.Brecht, Matka Kuráž

24. V.SOSNAROVÁ
C.Goldoni, Lhář
25. M.HANZLIČKOVÁ
J.Drda, Dalskabáty
26. J.ISTEL
C.Goldoni, Lhář
27. R.KORBER
B.Brecht, Matka Kuráž

MIMO OBRAZOVÝ KATALOG

D.TAUBROVÁ
W.Shakespeare, Romeo a Julie

P.CHMELÍK
V.K.Klicpera, Hadrián z Římsů

J.ISTEL
K.Čapek, Loupežník

P.HLAVÁČ
A.Jirásek, Kolébka

J.HNILIČKA
V + W, Balada z hadrů

D.GROMBIŇÍK
Tábor

N.KVAPILOVÁ
K.Čapek, Loupežník

M.LABÍK
V + W, Helenka je ráda

V.KELLER
J.Feydau, Tululum

Z.POP
Loutka Mauglího - spodová loutka

M.RYŠAVÝ ml.
Loutka čerta - marioneta

F.VALENA
Provazníková, Dlouhý, Široký, Bystrozraký